

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, kedd, 1907. december 3.

272. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPARY, ADRIA-PALOTA.

272. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre ... 24 kor. Négyedévre ... 6 kor.
Félévre ... 12 kor. Egy hónapra ... 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDELÉSEK

a kiadóhivatalnál megköszönt áron szívesen.

Hivatalos hirdetések 6 sorban napi 40 fillér.

Szélmalomharc.

Fiumében, ugyszólván, minden harcias jellegű mozgalmat szélmalomharcnak hívhatunk. Akár a helyi közélet purifikálásáról legyen szó, akár a törvényeknek e városban való érvényesítéséről, akár pedig a drágaság megszüntetéséről, amelynek érdekében tegnapra népgyűlést is terveztek szociálista jelszavak mellett, ami azt hisszük, annyiban is fölösleges volt, mert a nem szociálisták is belátják akaratlanul, hogy Fiuméra aránytalanul nagy mértékben nehezedik a drágaság. De ez a tegnapi népgyűlés is, melyen nem jelent meg a „drágaság ellen működő” bizottság, szélmalomharc; amilyen volt Fiumében ennek előtte is sokszor s amilyen még lesz ezután is.

Fiume városa azonban elég szemfényvesztési lépéseket tesz arra nézve, hogy elhárítsa magáról a vádat, hogy ő az oka az itt való élelemdrágaságnak. Majdhogyan azt cselekszi, hogy az uristenhez imádkoztat a drágaság ellen: az állathoz fordul segítségért. A jó állam! Amelyet mindig kutyába vesznek, kivéven, ha előtérbe lép a gyomor kérdése, a zsebek és a zsebrákok érdeke. A város gondosan elkerüli azokat a kérdéseket, amelyeket pusztán ön-maga oldhatna meg hatósági úton. Az első a kenyér-drágaság kérdése. Erről egy szót se szól. Azért, mert arról már a város tehet. Ehelyett teknős-béka kérdéssel hozakodik elő. Valami szerb marhákat Fiumén át való behozataláról is szól és a huskivitelnek Fiume felé való irányításáról. Arról azonban nem tétetik egy árva megjegyzés sem, hogy mennyit lennene ez a sok kérdés a fiumei megélhetési viszonyokon? Valószínű, hogy a forgalmat tekintve, volna azokból haszna a városnak. De hogy a polgárság mit nyerne velük, azt a város vonakodik nyilvánosságra hozni.

De, hogy a fogalomra nézve semmiképpen se válik előnyére, ha a forgalmat gyarapítjuk, a mai közlekedési viszonyaink mellett, az kétségtelen. A mostaniakat se tudjuk lebonyolítani, nemhogy ennek a tetejébe még újabbakat halmozzunk. A nemes város azonban fakir módra hallgat a haluzsora kérdéséről is. Egy csoport halárus érdekében áldozatul hagyja az egész város polgárságát. Ezek az uzsorások vekaszámra vetik vissza a tengerbe a halat, semmint olcsó áron adnak el azokat.

Amikor aztán meg kell a városnak is mozdulni, akkor oly intézkedésekre határozza el magát, amiért egyeseket a bolondok házába szoktak beküldeni. Az ezer gonddal küzdő kormányra hárítja a feladatot, hogy oldja meg a fiumei drágaság kérdését. A nép szemébe

való ilyen porhintés nem új a magyar tenger partján. Fiume egyébként ezekhez hasonló alkalmakkor szokta az államhoz való ragaszkodásának tanujelét adni. Olyan, mint a tékozló fiu. Nem törődik a szüleiével, csak akkor, ha pénzre van szüksége. Olyankor a mellőre horgasztott fejjel áll oda, s arra utazik, hogy essék meg rajta az ember szíve. Amikor pedig célt ér, nosza, megint a régi, hetyke züllött fiu, aki rá se hederít a szülei intő szavakra. A szülő azonban mindig kegyes, megbocsájtó. Ebben bizakodik Fiume is, amikor a sokat megbántott és megsértett anyaországhoz fordul, mutatván annak az ő üres tarisznyáját. Az üres tarisznyáját, amelynek rongyos szövetére selyemmel van ráhímézve az örök bőség, az indifferenter jele. Mint a fönkre jutott, kopott, eladósodott nemes, feszít Fiume városa a magyar közélet pöröndjén. Szóba sem áll az emberrel — ha nem kell neki kölesön. Ha azonban kell, akkor bezzeg, lekapja a kupájától a csörgős barettát s még cigánykereket is hányna egypár vörös garasért. Ilyenkor azonban jól tesszük, ha mi meg fityyet hányunk ökelmének, aki akkor ismer reánk, ha szüksége van valamire. De ez a fiumei gazdasági politika. Nincs mit csudálkoznunk rajta; ő a gyenge, a nyomorult, a koldus: tehát van joga ezek révén könyörögni, sőt követelni is a magyar államtól. Amelyből a történelemben csak annyit tanulhat meg, hogy *kiméli a nála nál gyengébbeket.*

— A kormány és a visszavándorlók. A képviselőház közlekedésügyi bizottságának ülésén az új vasutak építésének tárgyalása során az előadó fölmutta a kormány figyelmét arra, hogy a vasutépítésnél az engedélyokiratok ama rendelkezését, mely szerint az építésnél hazai munkások alkalmazassanak, tekintettel a mai szerencsésen megindult visszavándorlásra, *energikusan hajtsa végre.* Szerényi államtitkár megnyugtatta a bizottságot az iránt, hogy a kormány a visszavándorlók fogadása és munkával való ellátása iránt a *legszélesebb körű intézkedéseket tette* és különösen, hogy *Kossuth Ferenc kereskedelemi miniszter* már is utasította a MÁV. igazgatóságát és ennek útján a folyamatban lévő összes vasutépítések művezetőiségeit, hogy a visszavándorlók alkalmazása iránt sürgősen intézkedjenek.

Harc egy állás körül.

Ki lesz az új dirigente?

A városi hivatalfőnöki állásra kiírt pályázat lejárt. A magas városi tisztségre kilenc pályázó jelentkezett: *Bacich Icilio dr., Lucich Basco dr., Dardi Vazul, ij. Vio Antal dr., Derencin Szavér, Host Vince, Desepi Róbert,*

Antoni Gino dr. és Brusafarro dr. A versengés a pályázók között igen nagy s aligha akad város, ahol egy állás miatt annyira elkeseredett külszoharc folyne. A két legkomolyabban számbavehető jelölt a dirigente állásra *Dardi Vazul és Brusafarro* voltának. A harmadiknak, *Desepi Róbert* volt anyakönyvezetőnek kevés a kilátása. Ellenben valószínűnek tartják, hogy a dirigente állást *Bacich Icilio dr.,* az autonompárt osziolos tagja fogja elnyerni. *Brusafarro* rovására azt tartják, hogy nem elég tehetséges egy ilyen vezető állás betöltésére. *Dardi*-nak hibájául azt róják fel, hogy nem kipróbált autonomista, aki egy ízben az ellenzékkel is küzdött a városi választásokon.

Hogy miért pályázik a többi városi tisztviselő, annak érdekes a története. A városházán ugyanis semmiképpen sem tartják rokonszenvesnek *Bacich Icilio dr.* a kibáló, szájaskodó horvát származású olasz autonómvezető. Mikor a tisztviselők arról értesültek, hogy ő is pályázik a hivatalfőnöki állásra, ők is beadták intézőleg pályázatukat. *Bacich dr.-nak* az állásra nincs meg a kvalifikációja. Az egyetemet Olaszországban végezte és sohasem honosította. De különben is lehetedenné válik működése megválasztása esetén, mert az egész városi tisztviselői kar felzudul ellene. Már most elhatározták, hogy ha *Bacich Icilio dr.* választják meg, tiltakozásuk jeléül *passzív rezisztenciába lépnek.* Ez pedig annyit jelent a városházán, hogy megszűnik az adminisztráció s a városi ügyek annyira összehalmozódnak, hogy nagy fáradságba fog kerülni az ügyeket újra a rendes mederbe terejni.

Lapunk munkatőrséje beszélgetést folytatott egy előkelő állású városi tisztviselővel, aki kijelentette, hogy a passzív rezisztenciára vonatkozó hír csakugyan megfelel a valóságnak. *Bacich Icilio dr.* — ugymond nem fogjuk megtűrni és ha meg is választják, itt olyan fogadatlásra fog találni, hogy kénytelen lesz nyomban lemondani.

A hivatali főnöki állás betöltésénél nem a politikai szolgálatokat kell megfizetni, hanem a tisztviselő tehetségét és képességét kell tekintetbe venni.

S ebben igazuk is van a városi tisztviselőknél. A *Bacich Icilio dr.* csak maradjanak bent a representanzában. Így legalább csak egyszer rontják a levegőt hetenként a városházán. A dirigente állásra akadnak méltóbb emberek is. Hogy csak a *Desepi Róbert* és *Dardi Vazul* nevéit említsük.

A magyarság szempontjából *Desepi* megválasztása mellett kell állást foglalnunk. A fiatal tehetséges tisztviselő tökéletesen beszél magyarul s megválasztásával bizonyosan tért hódítana a magyar nyelv a városházán. *Desepi* rovására csak egy körülményt tudnak, ez pedig fiatal kora.

Dardi Vazul szintén érdemes a hivatalfőnöki állásra. Hosszu városi tanácsosi működése alatt bizonyítékát adta annak, hogy nem politikai eszköz. Azt azonban megkívánhatjuk tőle, hogy a magyar nyelvet megtanulja. Elmúlt az az idő, amikor kínai ballal zárhatták el a magyar nyelv útját.

UJDONSÁGOK.

— **A választói névjegyzék.** A központi választási bizottság tegnap délelőtt Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tartott. A polgármester megnyitva az ülést, kiveszi az esküt a bizottság új tagjától, Duimics-tól. Ezután jelenti, hogy a királyi Kuria megküldötte október 25-én kelt döntvényét a választói lista ellen beadott felszólamlások felett. A Kuria nem vette tekintetbe Török Gyula, Dunay László, Frulier Máttyás, Lenhard János, Paolin Román, Skiljan Károly, Sarmic Henrik, Matkovics Vince, Bacich Péter, Baniannin Natal, ifj. Turbin József, Evinger Antal, Szigyártó István, Vida Sándor dr., Urbanek Sándor dr., Pest Aladár, Schmidt János, Dumich Emil, Zagar János, Mittner Zoltán, Celligoi János, Thian Vladimir, Cergonja János, Sablich és Feigl József felszólamlásait, nem rendeli el azoknak a választói névjegyzékbe való felvételét. A Kuria azzal okolja meg a döntést, hogy az illetők nem laknak Fiumében s így az 1874. évi XXXII. t.-c. 38. §-a értelmében nem lehetnek választók Fiumében. Ugyisint nem fogadta el Mirkov Antal felszólamlását, szintén a fentemlített okból. Emlenben elrendelte Orosdy Lajos dr. és Cernkovics Györgynek a listában való meghagyását, mivel a rendőrség és a városi hatóság igazolta, hogy Fiumében laknak. A Kuria ezenkívül Barac Milutin és Chirkov Antalnak a névjegyzékből való törölését is elrendelte. — A polgármester ezután kijelentette, hogy az 1908. évi választói névjegyzékét a Kuria döntése értelmében fogják megszerkeszteni. Ezzel a bizottság ülése véget ért.

— **Eimarád népgyűlés.** A tegnapi tervezett drágasággal szembeni népgyűlést a szervezett munkások végrehajtó bizottsága a legközelebbi vasárnapra halasztotta.

— **Hangverseny.** A fiumei Hangverseny Egyesület e hó 6-án, pénteken este 8 és fél órakor hangversenyt rendez, amelyen a hírneves Sevcsik-négyes fog bemutatkozni a közönség előtt. A hangverseny műsorát lapunk holnapi számában közöljük.

— **Halálozás.** Közvetlenül lapzárta után értesülünk, hogy *Kompoly Tivadar* volt tengerészkapitány tegnap délután egy fővárosi szanatóriumában gégesorvadás következtében meghalt. *Kompoly* hosszabb ideig a *Tengerpart* rendes munkatársa is volt. Az elhunytban *Kompoly* jób tengerészkapitány, a neves keleti utazó édesapját, *Aczel József* dr. felsőbb leányiskolai tanár apósát gyászolja. Lapunk holnapi számában kimerítően fogunk az elhunyt irodalmi és különösen fiumei szereplésével foglalkozni.

— **Öt éves találkozó.** A fiumei felsőbb leányiskolának 5 évvel ezelőtt *Simonetti* Klementina osztályfőnöksége idejében végzett növendékei vasárnap délután sikerült találkozó estét rendeztek. Az est kiemelendő része egy hangverseny volt, amelyen *Balázs Vilma*, *Stuparich Alice*, *Mastrogiacomo N.*, *Penso O.* kisasszonyok tunktek ki. A házigazda tisztét *Szlabnikné Ravazini A.* urnő látta el.

— **A Népszava és a fiumei kamara.** A fiumei kereskedelmi és iparkamara az élelmiszerek drágasága ügyében határozatot hozva, a szerb határzár föloldását s még néhány tényleg határos intézkedést követel. Az ülésről a „Népszava” a következőket írja: A fiumei kamara ülésén felszólalt többek közt egy Rudán nevű ur is, aki a szerb határzár megszüntetése mellett a kivándorlás csökkentését is kívánta, mert akkor a munkaerő s annak következtében minden áru is olcsóbb lesz.

Ez a kettős kívánság rávilágít arra, miért kívánja a tőke a drágaság megszüntetését, mert azt reméli tőle, hogy a drágasággal együtt csökken a bér is.

Rudán ur elég ravasz, vagy elég ostoba volt ugyan ahhoz, hogy fordítva állítsa föl a tételt: a bérek állítólagos magasságával okolta meg az élelmiszer-drágaságot, de hát ez a sokszor hangzott ostoba frázis nem változtat a tényeken. Legfőbb rávilág arra, hogy mily okok vezeték a tőkét az agrárius-haszon csökkentését célzó, drágasággal szembeni törekvéseiben: a hispolgárság maga is érzi a drágaság súlyát, a nagypolitikai pedig még olcsóbb munkaerőt kívánnak.

Azok, akiket sztrájkjal is csak imitt-amott lehetett nagyobb bért kicsikarni a drágaságra való hivatkozással, akik sehol és soha nem adtak Magyarországon annyi áremelést, amekkora volt az áremelkedés — már spekulálnak az árak föltételezett leszállása esetére a bérleszállításra. Mikor drágult az élet, nem akarták növelni a bért; ha csökkent a drágaság, kétszerannyival csökkentenék a béreket. A drágaságot nem ismerték el béremelő oknak, a drágaság csökkenését már előre bércsökkenő oknak minősítik.

Sajnos, erre az ürügyre azonban alig kerülhet majd sor. A fiumei határzár-ellenes kívánság nem lesz irányadó akkor, amidőn az Omge a határ ár föntartását parancsolta meg a kormányának.

— **Tüntetés egy kávéházban.** A De la Ville kávéházban különös tüntetés volt tegnap délután. A fiumei munkások a kora délutáni órákban bevonultak a kávéházba, elfoglalták az összes helyeket, s éktelen lármával, kiabálással tüntettek a kávéháztulajnos ellen. A tüntetésre az adott okot, hogy a kávéház pincérei az utóbbi időben nem akarták kiszolgálni azokat a munkásokat, akik részeg fővel léptek a helyiségbe. A tüntetés este 8 óráig tartott s azzal végződött, hogy az egyik kávéházi pincér, aki két munkást megsejtett, megkövette őket. A munkások erre kivonultak a kávéházból. Az esetre csak annyi a megjegyzésünk, hogy a munkások helytelenül jártak el, amikor állást foglaltak az ellen a szokás ellen, hogy a részeg munkásokat nem szolgálják ki. Hiszen a szocialisták a minap is az alkohol ellen foglaltak állást, tegnap pedig a mellett demonstráltak. Akkor hol a következetesség?

Utóbb értesülünk, hogy a kávéházban a délutáni tüntetés alatt ismeretlen tettesek fölvegdozták a diványokat s miután egyéb nem akadt, elvitték az összes gyufatartókat. Ezt természetesen nem lehet a tüntető munkásokról elhinni. Ezt a vandális dolgot s a tolvajlást azok követték el, akik mindenkor ott vannak, amikor a szocialisták jogaikért küzdenek, s akik a „nosta gente” csöcselékéből kerülnek ki. Előre kijelentjük, hogy a szocialisták sem azonosíthatják magukat ezekkel az elemekkel.

— **A kivándorlás és városaink pénzügyeinek rendezése.** E címmel Lévy Lajos báró, kir. kivándorlási biztos Andrassy Gyula gróf belügyminiszter megbízásából, hivatalos adatok alapján tanulmányt írt, mely most jelent meg. A szerző abból indul ki, hogy a kivándorlásnak egyik főoka a nép földhesege. Ennek a kielégítése csak parcellázás útján lehetséges a parcellázásra a kötött birtok egy kategóriája sem annyira alkalmas, mint a városi és községi birtok. E föld a mostani 1—2 éves bérletek folytán kizsároltatik s a jövedelmességük csökken, minélfogva a községek kénytelenek pótdótot kivetni. A községi birtokok parcellázása által, mint a szerző hivatalos adatok alapján kimutatja a városok kifizethetnek adósságaikat s az eladásból még fennmaradó sok milliónyi tőkét vinkulált állampapírokba fektetve, az állampénztárba helyezhetnék el, miáltal a magánhitel nagy és sok milliókat tevő lekötött tőkéből felszabadulva, ezen új források birtokában a magánhitel kielégítésére siethetne, míg az állampapírokban emoválhatlanul elhelyezett ily tőkék az államhitel konszolidációjához nem csekély mértékben járulnának. Kimutatja, hogy a földek tervbevért értékesítésével a törvényhatósági városok jövedelme 9.79.120 korona 01 fillérrel, a rendezett tanácsú városok jövedelme pedig 830.347 korona 05 fillérrel lesz évente több, amely több jövedelem a törvényhatósági városoknál a pót adónak a 4 millió 258.126 korona 73 fillérrel való apadását okozná, sőt tíz városnál a pótdó teljes megszűnésén kívül 4.920.992 korona 98 fillér évi felesleget biztosítana; a rendezett tanácsú városoknál pedig a pótdónak 830.347 korona 5 fillérrel való apadását s azonkívül néhány városnál a pótdó teljes megszűnésén kívül 142.490 korona 88 fillér évi felesleg mutatkozna.

— **Egy fiumei cég csödjé.** Spitzer Ignác fiumei gabonakereskedő cég megbukott. A cég passzívai 400.000 aktívai kétszáz ezer koronát tesznek ki: az utóbbiak azonban kölcsönökkel terhelvek. Érdekelve vannak spalatói és ragusai bankok, továbbá egri, budapesti eszéki és temesvári lisztcégek.

— **Fiume áruforgalma.** A fiumei kikötőbe a tengeren hozott áruk mennyisége ez évi október hónapban 936.373 métermázsát és 445 darabot, az onnét elszállított áruké pedig 590.155 métermázsát és 36 darabot tett. A behozatal az előző év ugyanezen hónapjához képest 523.395 métermázsával emelkedett, a kivitel pedig 172.841 métermázsával csökkent. Az év első tíz hónapjában Fiuméba tengeren behozott áruk mennyisége 7.401.428, az elszállítottaké pedig 5.961.149 métermázsá volt. Az előző év megfelelő időszakához képest a behozatal 2.583.403, a kivitel pedig 8487 métermázsával emelkedett. A kukorica behozatal, mely az előző év első tíz hónapjában még 284.565 métermázsát tett, az idén teljesen megszűnt. Ezzel szemben azonban szénbehozatalunk, mely az előző év ugyanezen időszakában 1.048.510 métermázsá volt, ez évben 3.731.968 métermázsára emelkedett. Ezenkívül jelentékeny emelkedést találunk a narancs és citrom, olajos magvak, a páma- és kókuszdió olaj, egyéb zsiradékok, nyers müfa, kénkövand, nyers pamut, nyers juta, román és portlandcement, nyersvas és acél, vas félgártmányok, gépek és készülékek, só, csontliszt és egyéb műtrágya és korpa behozatalánál is. Erős csökkenést találunk ellenben a nyers dohány, árpa, hántolatlan rizs, hántolatlan köles, bor, szantorin és puzzolóm föld, fűrészelt faáru, foszfátföldek, egyéb ásványok, vallonea és aszfalt behozatalánál.

A kivitelben az előző évhez képest csökkenést találunk a búzánál, árpánál, lisztnél, dongánál, faszénél, finomított ásványolajnál, vas- és acélárunknál és egyéb járműveknél. Ez áruk kivitelében beállott csökkenést ellensúlyozta az a kisebb-nagyobb emelkedés, mely a nyers cukor, homok- és kristálycukor, tengeri, hántolt rizs, ásványvíz, tűzifa, nyers müfa, vas- uti talpa, fűrészelt és bárdolt faáru, kénkövand, aszfalt, papirosanyag, román- és portlandcement, valamint a korpa kivitelénél tapasztalható.

— **Kifosztott kivándorló.** Kellemetlen dolog érte *Danyo* József tizenhat éves kivándorlót, aki a Cunard legközelebbi hajójával akart az oecánontulra indulni. Szombaton éjjel egy osteriában mulatott két legényvel, majd amikor távozott, egy szűk utcában rátámadtak. Az egyik kivette a kését s figyelmeztette *Danyot*, hogy ha kiáltani mer leszurják. Ezután kifosztották a szegény embert. Elvitték 240 koronáját, azután leterítették a földre, agyba föbe verték és megrugdalták. A rendőrség a szegény kivándorló följelentésére megindította a nyomozást, amely eredményteljesen járt. Az egyik tettest egy *Gracnin* Natal nevű ember személyében letartóztatták.

— **A horvát köszönés.** Az isztriai félszigeten, mint *Pólából* jelentik, tegnap egy horvát munkás áldozata lett a nemzetiségi gyűlölködésnek. *Svilgyi* János munkás Galeono helységben azt a vigyázatlanságot követte el, hogy valakinek horvátul köszönt. Az olaszok e miatt a község határában megjelentek és követ agyonverték.

— **A fiumei állomás forgalma.** Megint csak csökkenés, amit különböző okokkal szokott az államvasutak igazgatósága kimagyarázni. Ime a hivatalos jelentés a fiumei állomás október havi forgalmáról:

Fiume állomás 1907. évi október havi forgalma (vasuton érkezett, ill. elszállított áruk) az előző évi október havi forgalommal szemben tetemes, 2394 kocsi növekedést mutat ugyan, ámde ha e növekedésből a máv. ünkézési céljaira szállított angol szén mennyiségét, 2873 kocsit levonjuk, akkor végeredményben a forgalomban csökkenés mutatkozik. Különösen nagyobb csökkenés észlelhető a kivitelben, m. p. cukornál 1188 kocsi, árpánál 505 kocsi és örleményeknél 463 kocsi, amivel szemben gabonánál 205 kocsi és ásványvíznél, 66 kocsi, némi növekedés mutatkozik.

— **Építik a hadihajókat.** Amíg az élelmiszerek rettenetes drágasága majdnem lázadásba viszi a népeket, a böles kormányok mindenütt arról tanácskoznak, hogy miképpen lehetne még több hadihajóra, ágyura valót kizsárolni a dolgozó milliókból. A francia kamrában is most tárgyalják a tengerészeti költségvetést. Németország, Anglia s a többiek mind sorban hadihajókat építenek, tehát Franciaország sem akar elmaradni. A pénteki vita folyamán Dupurque kijelentette, hogy szükséges-

nek tartja gyorsabb és jobb járásu új hadihajók építését. Bienaimé képviselő reméli, hogy a flotta kiépítését előmozdítsa és francia tengerészetet olyan nivóra emelje, hogy képes legyen bármely más tengeri hatalommal a harcot fölvenni. Thomson tengerészetiügyi miniszter a költségvetés javasolt leszállítása ellen foglalt állást, mert azok a testületek, amelyek az attasékat pótolni volnának hivatala, még sokkal többre kerülnek. Arra különben, hogy az áru- és szolgáltatások forduljanak elő, nem is szükséges az attasé csábitása. A javaslatot aztán elvetették.

A spanyolok hadihajóit már néhányszor alaposan elpusztította egy-egy ellenséges hatalom. Legutóbb az amerikaiak semmisítették meg a spanyol tengeri haderőt. Most azután gondoskodnak arról, hogy legyen valamely más hatalomnak is pusztítani valója. Madridból jelentik, hogy a tengerészeti költségvetés tárgyalása során Maura miniszter beszédeben kijelentette, hogy ez a törvényjavaslat nem befejezése, hanem kiinduló pontja Spanyolország flotta-újraszervezésének és nagy korderejű az ország jövőjére nézve. Olyan fontos a haditengerészet rekonstrukciója, hogy amiatt a kultúrjelműveket is hátréba kellett szorítani.

Megbüntetett kivándorló. A rendőrség letartóztatta Prebil Antal 23 éves bribiri, horvátországi illetőségű munkást, aki hamis utlevéllel akart az oceanontúra jutni. Egy napi elzárásra és tíz korona pénzbüntetésre ítélték, büntetésének letelte után pedig hazatoloncolják.

Kabaret esték a De la Villében. Holnaptól kezdve hat napig nemzetközi kabaret esték lesznek a De la Ville-szálló éttermében.

TAVIRAT. DE TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, dec. 2. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl.

A főrendi párhelyek egyikében György Bajor herceg ül.

Az ülés megnyitása után nyomban rátérnek a napirendre.

Földes Béla előadó válaszol Sándor Pál tegnapi beszédére. Ezután Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár foglalkozik Sándor Pál tegnapi reávonatkozó támadásaival. Elmondja, hogy amikor a kiegyezési formulát elkészítette, még híre-hamva sem volt a darabont kormányának. Az eszme a koalíció kebeléből került ki. Valótlán — ugymond — Sándor Pál ama állítása, mintha neki erre Vörös László megbízást adott volna. Ezt Vörös László titkárja utján most meg is cáfolta. A darabont időkben el akarta hagyni az állását és csak a koalíció vezetői férfiaknak a kérésére maradt meg. Büszke arra, hogy a kibontakozás munkájában ő is kivette a részét.

Kelemen Samu polemizál Polonyivai. A javaslatot elfogadja.

Utána Piliš István beszél a javaslat ellen. Azt mondja, hogy szívesebben megszavazná a tisztek fizetésrendezését, mint ezt a javaslatot.

Nagy zaj támad erre.

Thaly Kálmán fölkel a helyéről s kijelentve, hogy nem hallgat ilyen svaregelő beszédet, távozik a teremből.

Az ülés folyik.

A Polonyi-Heltay ügy.

BUDAPEST, dec. 2. A Polonyi-Heltay pörben ma szenzációs fordulat állott be. Heltay Ferenc védője ugyanis lemondott s helyébe Eötvös Károlyt és Lengyel Zoltánt jelentette be védőinek. Lengyel Zoltán a mai tárgyaláson kijelentette, hogy a vizsgálatot folytatni kell. Eötvös Károly hasonló értelemben szólott. Közben heves összeszóllalkozás keletkezett a védők és az ügyvéd között.

Az osztrák parlament bajai.

BÉCS, dec. 2. A képviselőház előtt nem kevesebb, mint 45 sürgősségi indítvány hever. Még a kiegyezésnek és a bűdzsének is a sürgősségi indítványok formájához kell menekülnie, hogy idején legyenek tárgyalhatók és elintézhettek. A kiegyezési vita a jövő héten a tegnapi benyújtott sürgősségi indítványok segítségével fog csak megkezdődhetni.

A miniszterelnök a királynál.

BÉCS, dec. 2. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál. Ezután résztvett az osztrák minisztertanácson.

Nagy bányaszerencsétlenség.

PENNSYLVANIA, dec. 2. Egy itteni szénbányában bányaomlás történt s ennek következtében a kijárat eltorlaszolódott. A bányában dolgozó munkások elpusztultak.

Felelős szerkesztő: Korcsmáros Nándor.
Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

Meglepi a szülőket

a SCOTT-féle Emulsió hatása minden alkalommal, ha azt angolokiban szenvedő gyermeküknek adják. A SCOTT-féle Emulsió futtató gyorsan gyógyítja és izmosítja a gyermeket, erősíti a csontokat

Az Emulsió vitaminos és a SCOTT-féle módszer védője — a halászt — hányák figyelembe venni.

és elősegíti fejlődését. Ily rendkívüli gyógyhatás valóban csak ilyen kiváló szerrel érhető el. A SCOTT csakis elsőrendű alkatrészeket, tartalmaz s az eredeti SCOTT-féle eljárás okozza, hogy hatásában felülmúlhatatlan és nemcsak fiatal és öreg, hsnem még a halál küszöbén hitt gyermek is könnyen emésztli.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után
5% netto kamatot
terít meg felénk.
A járókéadót a bank önmaga viseli.

Uj kávé- és tejsarnok.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Via Seminario 10. sz. alatti a gymnásium átelében

kávé- és tejsarnokot

nyitottam, hoi reggel hat órától kezdve nyers tej, fehér- és telete kávé kapható.

Tej a házhoz szállítva.

A közönség párfogását kéri tisztelettel

Lakos Imre.

Irodatiszt kerestetik.

A Kereskedelmi Nyomda Részvénytársaság - Fiume (Adria palota) irodatisztet keres, ki a magyar és német nyelvet perfektül bírja, aki olaszul is tud, az előnyben részesül.

Hivatalknok

ki már irodai gyakorlatot bír, a magyar és olasz nyelvet szóban és írásban bírja és németül is folyékonyan beszél, azonnali belépésre ajánlkoz. Ozim a kiadóhivatalban.

A helybeli csokoládédégyár azonnali belépésre egy **perfekt német gyors- és gépirókisasszonyt** keres.

Bemutakozás agzárban 8-10-ig.

WEISS M.
NAGY ÁRUTERMEI
FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

Óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Mint hogy a legjelentékenyebb gyárak készítményeinek kizárólagos elárúsítósa cégünknek van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket triestti házunkkal egyetemben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmérsékeltőbb árakon ajánlani.

Selyem- és gyapju-szövetek.	Szőnyegek és hurok-szövetek.
Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár.	Szővettárgyak (párosként draperiával) 1 frt 10-16l 36 frtg.
Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól feljebb.	Legfinomabb administor szálakészítmények 200+300 22 frt 50 kr.
Igen szép kamgarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 frt 50-ig.	Szmirnaskönyveg-utánnatok 200+300 6 frt 90 kr.
Angol szövetudonságok 78 krajczártól feljebb.	Futószőnyegek a legnagyobb választékban méterje 20, 28, 38, 50 krajczár, egészen 4 frt 50-ig.

Alkalmi vétel: Himzett piús- 7 frt 50 kp. asztalterítők

Barchendek.	Pamut és lenvászon.
Velour flanellette, garantált színek, óriási választékban méterje 25 krajczár.	Saját kezelési chiffonok, tengeri ló védjeggyel, egy 10 méteres veg 2 frt.20, 2 frt.70 és feljebb.
Flanel-barchend blúzoknak, elsőrendű minőség, sötét színek, 25 kr.	Kávékészlet (1 asztalterítő s 6 szálvéta) ajour-széllel 3 frt 40 kr.
Gyapju flanel, gyönyörű minták méterje 42 c. 65 krajczár.	Lepedővászon, dupla magasság, varrás nélkül 80, 75, 100 kr. s feljebb.
Ezenkívül legfinomabb esikós és kocakas barchendek ruháknak, valamint barchend-pique.	Ezerféle ingvászon ten- terítővel, egy 25 méteres 1 frt 6-40.

Ajánlunk ezenkívül a legelső magyar és osztrák gyárakból fehérnemű-vásznakat és asztali kiegészítőket.

Alkalmi vétel: Tapestry futószőnyegek 1 frt 35 kr. gyapjuból, méterje

Női- és férfi-fehérnemű.	Téli trikók.
Egy nagy tétel chiffonnőing 1 frt.	Bolyhos trikót-íngek férfiaknak drbjá 75, 90 kr, 1 frt 30 és feljebb.
Finom chiffon női alsószoknyák, gazdag hímzéssel 1 frt 25 kr.	Bolyhos trikót-alsónadrágok férfiaknak darabja 85 kr., 1 frt és feljebb.
Menyasszonyi kelengyék jutányos áron készíttetnek ki.	Férfi- és női trikót-alsóingek, kiváló jök 65, 75 kr. és feljebb.
Chiffon férfiíngek, jó minőség 1 frt 70 kr.	Fekete és színes női harisnyák 88 krtól feljebb.
fehér férfi-hátóingek legfinomabb kretonból 1 70 kr.	Ezenkívül a legjobb minőségű tiszta gyapjutr- kók, harisnyák, szővé- dők, file d'écot cikkek s legfinomabb selyem- trikók.

WEISS M.
NAGY ÁRUTERMEI
TRIEST, CORSO 9. FIUME, CORSO 11. BÉCS, GOS- ztagasse 14.
Szabott árak! Szabott árak!

Uj vaskereskedés.

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelettel értesítjük, hogy a Rauschel-féle divatárüzlet eddigi helyiségeiben (VIA DEL POZZO 2.)

Vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási cikkekben megszabott új üzletet nyitottunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsű vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíteni.

A n. é. közönség szives támogatását kéri

mely tisztelettel **WELLMANN TESTVÉREK.**

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ÁTELLENÉGEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss prágai kútfőtűs különlegességeket, naponként hozatok valódi bécsi virstiftet és azokat helyiségemben melegen is felszolgálom.

Szajer hízlalt baromfiak, kaesák, libák, húsok kiköszöltre, hideg és meleg.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sált édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A kőbányai polgári serfőzde sokszor díjazott és közkedvelt világos palacsörét jégbe hűve palackokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkifünőbbek.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosit **KUHN GYULA.**

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palackokban.

KURZ FRIGYES

szobafestő
czimfestő és mázó,

Vicolo del Pino 9.

Elválllok szoba- és díszletfestést, mázóást a legegyszerűbb kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-cimtblák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

mely tisztelettel **KURZ FRIGYES**
Vicolo del Pino 9. szám.

A Budapest-Kőbányai Első Magyar

RÉSZVÉNY SERFŐZŐDE

Fiumei főraktára: Via Gisella 4.
TELEFON 400.

Ajánlja naponként friss töltésű

palacksöreit és

„GOLIAT“

gyógyhatású hírneves
duplamaláta - sörét

25 palaekos rendelést
bérmentve szállítunk házhoz.

Vas- és érczárú-üzlet

Simper János

Fiume, Via Governo 20.
Telefon 402.

Kályhák, sparherdek,
kályhavédők, széntartók
stb. nagy raktára.

Különlegességek
konyhadényekben.

Cinematograf EDISON

Mosófolyókó-ban

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülészekkel berendezett nézőter.

Állandó előadások d. n. 7:30-8:15 kezdve.

Állandó bérletjegyek is vannak a pénztárnál.

Hirdetések
felvételnek a
kiadóhivatalban.

!! FIGYELEM !!
Az őszi idényre
Amerikai cipők

Jóval a legtöbb a legnagyobb választékban készített kizárólag

GEORGIJEVIČ S.

első és legnagyobb cipőüzletében
Fiume, Corso.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Uj női szabóság

Maison Stellner

FIUME, Adria palota (Via del a Sanità.)

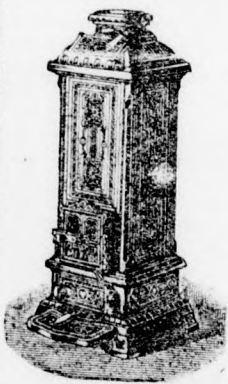
Sok évi budapest, bécsi és berlini gyakorlat alapján a női szabóság terén a legkiválóbbat tudjuk nyújtani.

Konfekció, angol és francia ruha, szörme munkák mérték szerint.

Ízlés. — Pontos munka. — Mérsékelt árak.

A leggyazdaságosabb, állandó meleget tartó, kifünő kályha a

„Meteor“ kályha

köszön- és koksz-fűtésre berendezve. Egyedül s kizárólagos raktár:

Wurzer János
— FIUME. —
Vicolo dell' Ospedale.

Lehmann Ottó

fogorvos.

megnyitotta műtermét
Via Alessandrina 3. sz. I. em. alatt.

Elsőrangú divatszabászat
Himmel Ferdinánd Fiume
Via Adria I. sz. Zmaics-ház.
KÉSZIT:

Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat.
Méréselt árak. Kifogástalan szabás.

Uj műfestészeti-,
vegytisztító- és mosó-intézet.

Brott Lajos

Fiume Via Germania, (Zemulné és Diehtmané főház.)

Kiváló minőségű tisztító- és mosóanyagokat, valamint úri-, női- és gyermek-ruhát, kelméket, kezytát, függönyöket és szőnyegeket, valamint batorszövetek, pipereket, kőszimunkákat műfestészet- és vegytisztítás- és bérmentve árak mellett.

Hátol és hához szállít. Levelező-lap elégséges!

A n. é. közönség pártfogását kéri
Brott Lajos műfestő.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapitál minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettek és szépitőszerek, stb. stb.

Segéd a posztószakmából

kinek hajlama van az utazásra és ki a magyar nyelven kívül a horvát vagy szlovén nyelvet is szóban és írásban, bírja, küldje ajánlatát a fizetési igények megjelölésével M. Dukas Nachf. Wien I Woll-zeile 9 címére (Ungarisch-Slovenisch 65942) jelleg alatt.